

קהילות ייעוד עירוניות של אזרחים ותיקים

ענת ברקאי נבו, נורית אלפסי, אבינועם מאיר

אוניברסיטת בן גוריון בנגב

האכזבה מהפתרונות המוצעים כיום לאזרחים ותיקים בצורת דיור מוגן, בית אבות ו"הזדקנות במקום", ולאחרונה אירועי הקורונה הטראומטיים, מעודדים חשיבה מחדש לגבי הפתרונות המוצעים עבור אוכלוסייה זו. למגורים בקהילת ייעוד עירונית יש פוטנציאל לענות על צרכיהם מחד - ומאידך לסייע לחוסן העירוני.

קהילות ייעוד עירוניות (intentional communities, cohousing) פועלות בארץ ובעולם המערבי מסוף שנות השבעים של המאה העשרים. קהילות אלו עונות על הצורך האנושי להשתייך, לפתח זהות קהילתית, לקיים קשרים משמעותיים, לעשות תיקון חברתי, כלכלי ופוליטי ולהשפיע על סביבות מגורים. כיום ברחבי הארץ חיים כ- 10,000 חברים בכ-200 קהילות במעל ל-70 ערים. אם בעבר מי שהקימו את קהילות הייעוד היו בעיקר צעירים אנרגטיים חדורי אידיאולוגיה, כיום ניתן לראות תחילת התהוות מגמה בעולם ואף בארץ של קהילות המורכבות מאזרחים וותיקים הנקראות cohousing. Cohousing הינו מונח שמקורו בדנמרק ומייצג קהילת ייעוד המתגוררת בבתים/ דירות פרטיים המתקבצים סביב שטח משותף. התפתחות קהילות האזרחים הוותיקים בעשורים האחרונים מגיעה על רקע של מגמה גלובאלית של הזדקנות.

כשבעים ושבעה מיליון בייבי בומרס אשר נולדו בין 1946 ל 1964 הגיעו לגיל פרישה. רבים מהם מעוניינים להתבגר בצורה שונה מהוריהם, הם מצפים להיות עם יותר שליטה על עתידם. השכלתם מביאה אותם לחשוב באופן ביקורתי על האפשרויות של החיים המאוחרים שלהם, לכן הם מתחילים ליצור קהילות אלטרנטיביות המספקות להם יותר שליטה, חברות, כבוד ובחירה מאשר ניתן לדורות הקודמים. מחקרי הינו בתחילת דרכו. בהרצאתי הנוכחית אשלב קטעי וידאו המתעדים את חברי קהילת 'נרקיס 32', קהילה חלוצית של 15 אזרחים ותיקים, אשר התיישבו באוגוסט 2020 בבניין מגורים בעיר חריש. קטעים אלה משקפים באופן ראשוני את השיח אשר יהווה חלק מהמחקר הרחב יותר.